

Evaluering af projektet ”Handleplan for socialt udsatte i byens rum og pladser nu og i fremtiden”

- En ny model for samarbejde om byens rum i Aalborg?

1.	Indledning	3
2.	Om rapporten	4
3.	Evaluering.....	5
3.1	”De udsatte”	7
3.2	Byens rum og pladser – funktion og anvendelse.....	11
3.3	Tværgående samarbejde, kommunikation og inddragelse.....	16
4.	Særlige fokusområder	22
5.	En ny model for samarbejde om byens rum i Aalborg?	23
6.	Bilag - dataoversigt.....	24
6.1	Skriftlige dokumenter	24
6.2	Mødereferater	25
6.3	Interviews	25
6.4	Samtaler	26

1. Indledning

Udfordringen i Aalborg er den samme som i mange andre større byer. Gentrificeringen af bykernen bevirker at bestemte borgergrupper presses. Ældre borgere, borgere med begrænsede økonomiske midler og den gruppe vi, med en bred betegnelse, kalder udsatte borgere. Det, der adskiller Aalborg fra andre byer, er at man her har et italesat DNA som nyder stor opbakning blandt befolkningen, politisk og i det sociale arbejde; der skal være plads til alle, er man enige om. *Handleplan for socialt udsatte i byens rum og pladser nu og i fremtiden* er et konkret eksempel på hvordan Aalborgs DNA forsøges oversat til byplanlægning og socialt arbejde. Handleplanens resultater viser, at viljen til at lykkes er stor men når denne vilje skal omsættes i konkrete handlinger i byens rum er der mange interesser på spil. Tværgående indsatser er komplekse og de forskellige beslutninger, der træffes, stiller ikke nødvendigvis alle tilfredse. Denne rapport er en evaluering af handleplanens resultater set med de mange forskellige aktørers øjne. Den er ikke et dækkende billede af alle delindsatser og alle sammenhænge, men et nedslag, der har som fokus dels at undersøge hvordan Aalborg Kommune lykkes med at inkludere udsatte borgere i de indsatser, der gøres i forhold til byens rum og dels at trække et spor til en ny model for indsatserne.

2. Om rapporten

Rapporten bygger på regelmæssige observationer i byens rum, en række interviews med de forskellige aktører i projektet, deltagende observation til møder om projektet samt de styringsdokumenter, der beskriver projektet. Vi har tilstræbt at samle perspektiver på byens rum hele vejen rundt. Det har vi, fordi problemstillinger i byens rum ikke kan beskrives fyldestgørende uden sammenhængen mellem perspektiverne. Ønsket til vores arbejde var fra Familie- og beskæftigelsesforvaltningens side at; 1) blive klogere på hvordan de eksisterende indsatser i projektet lykkes med at inkludere udsatte borgere og 2) at udvikle og formulere en strategi/metode til fremadrettet at inkludere udsatte borgere som aktører i dette og lignende projekter i Aalborg Kommune. Man ville gerne "prikkes på skulderen" i forhold til "*virkning af initiativerne og justeringer af det videre arbejde*".

Det strukturerende princip i vores arbejde har været; hvad var intentionen med projektet som det er formuleret i kommissorium og handleplaner? Hvad siger aktørerne om proces og resultater? Hvilke mønstre og hvilke spor til fremtidig handling tegner der sig i data? Rapporten er struktureret efter samme princip. Først introduceres projektet, herefter kommer en tematisk organiseret evaluering og til sidst kommer et bud på en model for fremtidigt arbejde med inkluderende byrum.

I dokumentet "*Handleplan for socialt udsatte i byens rum nu og i fremtiden*" er der formuleret tre fokusområder: 1) *Fysiske tiltag vedrørende byens rum*, 2) *Socialfaglige tiltag i byens rum* og 3) *Tværgående samarbejde, dialog, kommunikation om byens rum*. De tre områder har været retningsgivende for vores arbejde og det er særligt i krydsfeltet mellem de tre at spor til fremtidig handling viser sig.

I rapporten omtales *Handleplan for socialt udsatte i byens rum og pladser* ofte som "projektet" og er mange steder forkortet til "Byens Rum". Det er kortere og det er samtidig den benævnelse af projektet, der anvendes af de forskellige aktører. Flere steder bruger vi udtrykket "kommunen" om den opgaveløsning, der varetages i regi af de forskellige forvaltninger. Udtrykket "NGO" bruger vi som samlet betegnelse for det der, i styringsdokumenter, benævnes "frivillige organisationer". Der skelnes endvidere mellem "borgere" og "beboere". Udtrykket "borgere" anvendes, når der refereres til den gruppe, der betegnes som udsatte borgere. "Beboere" anvendes som betegnelse for de mennesker, der bor i lokalområderne.

Dataindsamling er foregået over en periode på ca. et år fra sommer 2018 til forsommer 2019. I bilag findes en liste over de dokumenter, vi har haft adgang til, samt en oversigt over de aktører, vi har interviewet.

3. Evaluering

I Handleplan for socialt udsatte i byens rum nu og i fremtiden står der følgende; Byrådet i Aalborg Kommune har ønsket, at der blev udtænkt og udarbejdet en handleplan omkring socialt udsatte i byens rum. Målsætningen er, at såvel beboere, som de socialt udsatte skal være trygge når de opholder sig og færdes i byen. Målet er at øge kvaliteten i indsatserne for målgruppen og få igangsat mere effektfulde hjælpeindsatser, der understøtter mangfoldighed og tryghed i byens rum. Der er i forbindelse med budgetforlig 2018 afsat 2,5 mill. Kr. til at igangsætte initiativer, der kan komme de socialt udsatte til gavn i byens rum. Der tales videre om at generere ideer og initiativer og om at reducere antallet af uhensigtsmæssige episoder og konflikter. Handleplanen har tre fokusområder; fysiske tiltag vedrørende byens rum, socialfaglige tiltag i byens rum og endelig tværgående samarbejde, dialog og kommunikation om byens rum. Man kan videre læse at handleplanen er udarbejdet i et samarbejde mellem Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen, By- og Landskabsforvaltningen, Ældre og Handicapforvaltningen, Politiet, Cityforeningen i midtbyen, Midtbyens Samråd, borgere i lokalområderne, repræsentanter for SAND og Udsatterrådet. Den brede repræsentation af forskellige aktører i denne gruppe er et træk, der også karakteriserer styregruppen, arbejdsgruppen samt den koordinerende tværfaglige gruppe i selve projektet Byens Rum. I handleplanen tegnes en overordnet intention for byens rum, der knytter an til det, der betegnes som "Aalborgs DNA" – at der er og skal være plads til alle borgere i byen; *Forskellighed og rummelighed har været en vigtig del af Aalborgs DNA tidligere og selv om byen er i gang med en forandring, skal denne DNA også kendetegne Aalborg i fremtiden.*

Såvel kommissorium som handleplaner er ret præcise i forhold til hvilke handlinger, der kan/skal iværksættes. Der tales overordnet om fx *spredning af de socialt udsatte i flere byrum i midtbyen fremfor koncentration af dem i få*, der skal udpeges faste kontaktpersoner i forvaltninger, og der skal laves en kommunikationsindsats på tværs af forvaltninger. Det fremhæves at der skal sørges for *reel brugerinddragelse og reel borgerinddragelse*. I forhold til de fysiske tiltag er det først og fremmest etableringen af nye hellesteder samt forbedring af eksisterende, der er i fokus. Ansvar for hellestedernes etablering og vedligeholdelse deles mellem Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og By- og Landskabsforvaltningen.

Centralt i beskrivelsen af de socialfaglige tiltag er at motivere borgerne /brugerne til at deltage i vedligehold af byens rum samt at lære dem at *begå sig i byrum*. Samtidig er der et ønske om at borgerne/brugerne i højere grad opholder sig indenfor tidlig morgen og sen aften/nat. Under overskriften *Dialogproces og brugerinddragelse ift. udsatte borgere* fremgår det at dialogprocessen skal sikre at der fx *bliver taget afsæt i brugernes ønsker til hvor hellesteder kan placeres og hvordan de indrettes*. Det er intentionen at *de socialt udsatte borgere, der benytter byens rum skal have mulighed for at bidrage aktivt i beslutninger vedrørende deres hverdagsliv* samt at deres *ønsker og behov skal tages i betragtning, når byens rum skal udvikles og de sociale indsatser skal etableres*.

Af projektets kommissorium fremgår det, at der skal findes *gode langtidsholdbare løsninger* samt at evalueringskriterierne for handleplanens succes er; *resultater i forhold til opstillede mål, proces og fremadrettet implementering samt omsætning af handleplanen samt borgerinddragelse*. Der sondres mellem her og nu initiativer og så *et langsigtet perspektiv der skal indarbejdes i fremtidige strategier og*

konkrete politikker. Og endelig er arbejdsgruppens opgave at kvalificere tværgående og helhedsorienterede indsatser med udgangspunkt i byens rum og pladser, styrke tværfaglig koordinering; styrke integration af frivillige foreninger, netværk mv. i løsninger samt som tidligere nævnt at styrke borgerinddragelse i kvalificering af løsninger.

I de to særlige handleplaner, der er formuleret for hhv. området omkring Vor Frue Kirke og Kennedy Plads formuleres der en række mål og ønskede effekter for borgerne (de udsatte). Ved projektets formelle afslutning ultimo 2018 er disse mål i nogen grad nået i området ved Vor Frue Kirke men ikke nået i området omkring Kennedy Plads (jf. "Særlig handleplan for området omkring Vor Frue Kirke" & "Særlig handleplan for området omkring John F. Kennedys Plads og Kildeparken", begge marts 2018). For dette område er forventningen til udviklingen efter etableringen af et hellested i Kildeparken beskrevet således: "Det forventes at gruppen vil opholde sig på det revitaliserede hellested i Kildeparken i dagtimerne året rundt men også i aften timerne når vejret er til det". Interviews, dokumenter samt observationer giver en klar indikation på at denne forventning ikke er opfyldt. Men mange små og større skridt er taget i forhold til den overordnede strategi.

I det følgende ser vi nærmere på de områder vedrørende projektet, der trådte frem som signifikante i krydsfeltet mellem projektets formulerede intention og stemmerne fra de mange forskellige aktører. Det drejer sig om tre områder; 1) de "udsatte borgere" som gruppe, 2) divergerende holdninger til byens rum og pladser og 3) de forskellige indsatser, der tilrettelægges. I behandlingen af det tredje område fokuseres der på tværgående samarbejde, kommunikation og inddragelse.

Den konsistens, der gives udtryk for i kommissorium og handleplaner, nuanceres i vores interviews med de forskellige aktører. For eksempel er der delte meninger om karakteren og omfanget af det problem projektet retter sig mod. Fra flere sider (NGO, politiet, Center for Sociale Indsatser, Hovedbiblioteket) udtrykkes den holdning, at mennesker, der vælger at bo i det centrale Aalborg må være indstillede på et vist byliv også i nattetimerne. Og ifølge rapporten fra Kenneth Balfelt Team, er det ikke alle forretningsdrivende omkring Kennedy Plads, der oplever problemer i mødet med borgere fra pladsen. Det rejser i udgangspunktet to helt centrale spørgsmål i forhold til projektets præmis; hvad for et problem retter projektet sig mod? Ifølge hvem?

Ifølge to repræsentanter for Udsatterådet i Aalborg Kommune er de største og mest påtrængende problemer for de udsatte i byens rum, at der ikke altid er nok overnatningspladser på byens herberger og at der er et slip i varmestuerne åbningstider. Ingen af disse problemstillinger er omfattet af projektet Byens Rum. Om byens rum og selve projektet udtaler én af de interviewede repræsentanter; *Jeg ved ikke hvad jeg oplever i byens rum. En masse mennesker jo. Den præmis man har haft i projektet, kan jeg tilslutte mig. Men der er jo en masse forskellige mennesker og der er nogle meget betydelige konfliktflader. Med hensyn til projektet – jeg er meget i tvivl om, hvordan projektet foregår. Der er tre forskellige grupper, en styregruppe, en arbejdsgruppe og så en sidste gruppe, hvor jeg selv sidder og hvor vi egentlig bare kvalificerer hvad der kommer fra arbejdsgruppen. Jeg har svært ved at følge med i, hvad der bliver lavet. Nu er der selvfølgelig blevet lavet det hellested i Kildeparken og der kommer måske et hellested mere. Men jeg har lidt svært ved at følge med i arbejdet og jeg ved ikke om det er på grund af*

konstruktionen af de der grupper. Men jeg synes det at køre det her projekt, det giver nogle muligheder. Repræsentanterne i Udsatterådet sætter stor pris på at blive hørt vedrørende kommunens forskellige indsatser på området. De påpeger dog selv, at de ikke direkte kan repræsentere borgerne på Kennedy Plads, eftersom de ingen kontakt har med dem. Så – hvem er "de udsatte", hvordan bliver de opfattet og hvilken oplevelse har de af byens rum?

3.1 "De udsatte"

Socialt udsatte borgere definerer Socialministeriet som *"mennesker over 18 år med sociale problemer eller med risiko for at få det. Det drejer sig om hjemløshed, misbrug, psykiske lidelser, prostitution eller vold i nære relationer, som giver behov for hjælp efter serviceloven"*. Helt så entydigt bliver det dog ikke i projekt Byens rum, da det i denne sammenhæng handler om hvem der ses, betragtes og føler sig som udsatte i Aalborgs byrum.

Af vores interviews fremgår at den gruppe borgere, der af omgivelserne betragtes som udsatte, overordnet består af etnisk danske borgere, etnisk grønlandske borgere og en gruppe, der betegnes som *"østeuropæere"*, som ifølge NGO'er er immigranter fra Østeuropa. Den sidste gruppe beskrives som *"En gruppe af meget fysisk velfungerende unge mænd – og de var en gruppe, hvilket gjorde dem stærke... De havde en vis dominans i udsatte miljøet – de lå højt i hierarkiet [...] Det gav en del vold og tumult, da de så var gode til at få dækket deres behov først ift. goder osv."*. Det fremhæves dog også fra NGO'er, borgere og politi, at sammensætning af udsattegruppen ændres over tid. Tidligere har tilstrømning af *"østeuropæere"* til Aalborg været stor, hvilket også har kunne ses i byrummet, men gennem den seneste tid er denne gruppe nærmest forsvundet. Det er dog væsentligt at have for øje, at den etnografiske diversitet har en central rolle i hierarkiseringen og dynamikken i gruppen, der betegnes som *"de udsatte"*.

Den etnisk grønlandske del af udsattegruppen i Aalborg har ifølge flere fra gruppen selv et samhørighedsforhold grundet deres fælles nationalitet. Denne fælles baggrund indebærer blandt andet stort behov for socialt fællesskab, hvilket blandt andet kan observeres på Kennedy Plads. Ifølge flere NGO'er er denne del af gruppen støt stigende i projektperioden. De etnisk grønlandske borgere har valgt at flytte til Aalborg af forskellige årsager. Dels fremhæver de adspurgte på Kennedy Plads at mange venner og deres familie bor i Aalborg og dels fremhæver de, at de håbede at finde arbejde i Aalborg, da det ikke var muligt for dem hjemme i Grønland. En etnisk grønlandsk borger, der ikke betragtes som en del af udsatte-gruppen, fremhæver dog også, at dem der ofte kommer på Kennedy Plads, betragtes som *"fjeldgængere"* af det øvrige grønlandske miljø. "At være *"fjeldgænger"* forklares som en historisk grønlandsk tradition, hvor *"outsidere"* i det grønlandske samfund tidligere drog op i fjeldene for at lægge sig til at dø, så de ikke belastede familien. Trods det nationale fællesskab beskriver dette billede også, at den udsatte etnisk grønlandske gruppe ikke umiddelbart har kontakt til de øvrige grønlandske fællesskaber i byen – dette bekræftes også i interviews med flere NGO'er, der specifikt arbejder med den grønlandske del af Aalborgs befolkning.

Gennem interviews med flere fra den etnisk grønlandske gruppe på Kennedy Plads bliver det tydeligt, at det er den nationale samhørighed, der gør at de samles. Dog bliver det også tydeligt i flere af vores

interviews, at der på Kennedy Plads er flere forskellige grupperinger indenfor gruppen af etniske grønlandere – noget der ikke umiddelbart er tydeligt observerbart. En af de interviewede peger på, at grupperingerne er skabt ud fra hvor i Grønland de forskellige kommer fra. Hvorvidt man kommer fra Nord-, Syd-, Øst- eller Vestgrønland har dels betydning for, hvilken gruppe man tilhører, og dels for hvilken placering, man har i hierarkiet på pladsen og i byens rum generelt.

De etnisk danske udsatte i byens rum er ikke på samme måde som de østeuropæiske eller etnisk grønlandske borgere en samlet gruppe. Gennem interviews og observationer bliver det tydeligt, at denne del af gruppen ofte færdes alene og ikke i samme grad som de to andre etniske grupper befinder sig synligt i byens rum i længere tid ad gangen. Denne gruppe har umiddelbart heller ikke samme behov for socialt samvær i det offentlige rum, som de to andre grupper har, men søger i stedet ud i byens periferi eller ind på byens væresteder – en fremhæver, at han ikke ønsker at vække afsky hos andre mennesker, når han befinder sig i det offentlige rum. Enkelte etnisk danske borgere er dog også en del af samværet på Kennedy Plads, men har dog ikke nogen markant position i fællesskabet.

Generelt har misbrug af alkohol og stoffer en stor betydning i de tre grupper, hvilket dels er meget tydeligt i observationer, men dels også fremgår af interviews med gruppen på Kennedy Plads og NGO'erne, der dagligt arbejder med borgergruppen. En NGO'er siger: *"Udsattegruppen i Aalborg har også ændret sig gennem de senere år. Den historie om at Aalborg er en pille-by og ikke en heroin-by eller en injektionsby – det er en sandhed med modifikationer vil jeg sige, for vi ser altså også brugere hos os som tager det intravenøst og det kan også godt være, at det er piller de knuser... Men det er i virkeligheden også bare for at sige, at Aalborg er ikke den samme by, som den var for 10 år siden"*. Gruppen af udsatte er således en heterogen gruppe, der ændrer sig over tid. Såvel NGO'er som politiet og medarbejdere i Center for Sociale Indsatser fremhæver for eksempel at antallet af psykisk syge på varmestuerne og i det offentlige rum generelt er steget markant de seneste år, hvilket præger livet i byens rum.

Interviews med beboere, erhvervsdrivende, NGO'er, kommunalt ansatte og politi fremgår det, at der en grundantagelse om at de udsatte grupper i byens rum, er en gruppe der har brug for hjælp. Opfattelsen af hvordan man bør forholde sig har dog forskellige nuancer alt efter om det er beboere, erhvervsdrivende, NGO'er, kommunalt ansatte eller politiet, der spørges.

De interviewede beboere oplever i perioder (sommerhalvåret), at de udsattes adfærd er så generende, at de overvejer at flytte: *"Når der er så mange og de råber og skriger og de står og tisser og kaster op, så går man bare ikke forbi – det har man bare ikke lyst til. Til deres forsvar har de aldrig overfor os opført sig truende på nogen måde. Jeg har gået igennem dernede og der har ikke været noget"*. Beboeren beretter om, at det til tider virke som om, at der festes på toholdsskift på pladsen, hvor der synges og råbes 24 timer i døgnet, og hvor der foruden alkohol og stofindtag jævnligt besørgeres, opstår slagsmål og bedrives prostitution. Beboerne observerer også jævnligt, at der bliver solgt stoffer, og de undrer sig meget over, at denne adfærd kan finde sted på byens pladser. Ydermere undrer de sig over, at politiet ikke i højere grad griber ind overfor denne adfærd (eksempelvis med forbud), og at kommunen ikke tilbyder og i

højere grad støtter borgerne til et bedre liv uden misbrug – som en beboer udtrykker det *”grønlandere drømmer ikke om at sidde på en bænk og drikke øl – alle har drømme”*.

De interviewede erhvervsdrivende opfatter de udsattes liv som uværdigt, og frygter desuden at de udsattes adfærd vil koste dem for meget økonomisk i form af, at kunderne søger andre steder hen, eller at de udsatte stjæler for meget. Særligt erhvervsdrivende fra detailhandlen beskriver en frustration: *”Sidste sommer blev det så galt, at jeg ringede ned til politiet og bad om at få tilhold på to personer. Det var så galt, at man bare gik ind og tog to six-pack under armen og gik lige igennem kassen selv om der var kunder. [...] Nogle gange ser det ud til, at det er de laveste i hierarkiet, der bliver sendt over for at stjæle. Og hvis de så ikke rigtig har noget at miste, men bare får en bøde, så kommer de ind og sidder bøder af en gang i mellem, for de kan jo ikke betale dem alligevel”*. De erhvervsdrivende forholder sig generelt meget praktisk til de udsattes adfærd – blandt andet bestilles der ekstra rengøring for at fjerne de udsattes efterladenskaber, og butikkerne indrettes anderledes og varerne monteres med alarmer for i videst muligt omfang at udgå tyveri: *”Vi begyndte at sætte alarmer på vores øl, og så fangede vi nogen af dem. Og det er jo rigtig ærgerlig for vi vil meget gerne være venlige mod alle vores kunder, men det er bare svært, når de er så ligeglade”*.

For NGO’erne er udgangspunktet, at alle mennesker (selvfølgelig også de udsatte) har ret til at færdes og samles hvor som helst i byens rum, hvor de selv måtte ønske, og at byens rum dermed i videst mulige omfang må rumme de udsatte. Ydermere er udgangspunktet, at det er legitimt at vælge en hvilken som helst livsførelse – og dermed også den, som du udsatte har. Flere af NGO’erne peger på, at i takt med at lejlighedspriserne i Aalborg er steget har demografien ændret sig, og tolerancen ift. de udsatte og deres adfærd er følgelig faldet. Der peges fra en af NGO’ernes (der tidligere selv har været hjemløs) side på, *”at der ville finde en større grad af selvregulering sted blandt de udsatte ift. deres adfærd – hvis de udsatte rummes opfører de sig bedre”*. Ud fra dette perspektiv, så vil de udsatte justere deres adfærd i retningen af den øvrige befolknings normer, hvis de i højere grad blev rummet – dermed antydes der både en mulig negativ og mulig positiv synergi ift. de udsattes adfærd og de øvrige borgeres tolerance.

Fra kommunens side er holdningen, at der i byens rum skal være plads til alle – og dermed også de udsatte. Der er dog en forventning om, at gruppen af udsatte kan og bør tilpasse sig til de allerede fastlagte samfundsstrukturer og adfærdsmønstre: *”Grønlanderne som er danskere har jo lov til at være her på lige fod med andre, men vi er nødt til at skal have fat i hvad det er man beskæftiger sig med når man kommer her. At det ikke er i en cirkel hvor man sidder for meget på bænken i stedet for at komme videre i livet. Så ved jeg også godt at der er rigtig mange grønlandere i Aalborg som klarer sig rigtigt godt. Og så er der dem der ikke gør det. Og det er ligesom dem vi sætter grønlanderne overens med. Og det må vi ikke gøre”*. Som det fremgår af citatet, er der en forventning om, at de udsatte i byens rum *”skal videre i livet”*, og udsathedsposition ikke er en selvvalgt ønskværdig position hverken for den enkelte borger eller for kommunen. Dette underbygges af følgende citat: *”Vi vil egentlig gerne gøre dem (gruppen) mindre og så omdanne dem til at de skal være mere selvhjulpne. At du skal gøre mere selv, så det ligner den situation, du forhåbentlig kommer ud i, i din egen lejlighed. Så vi prøver også at tænke området lidt anderledes så vi træner de her folk til at begå sig i den dagligdag de har svært ved”*. Det fremgår her at forforståelsen af de udsatte er at de er hjemløse. Vores interviews med borgerne på

Kennedy Plads peger dog på at dette ikke nødvendigvis er tilfældet. Flere fortæller, at de bor i egen bolig men opsøger pladsen for at bryde den oplevede isolation, der er forbundet med at opholde sig alene i en lejlighed.

Politiets forståelse af de udsatte er som udgangspunkt, at alle byens borgere og dermed også de udsatte har ret til at færdes i byens rum, og det er som udgangspunkt ikke ulovligt at nyde alkohol i det offentlige rum: *"Der er jo ikke noget forkert i at sidde og drikke en øl. Det der er problemet, er når der bliver drukket mange øl. Så man vil jo heller ikke have de her begrænsninger lagt ned over helt almindelige mennesker. Og man kan ikke gå ind og lave en målrettet lovgivning på en bestemt befolkningsgruppe. Man kan godt opstille nogle regler i forhold til vores ordensbekendtgørelse men det er noget bedre, hvis man med gulerod kan lokke folk nogle andre steder hen"*. Grundlæggende er politiet interesseret i så få konfrontationer så muligt, og er derfor optaget af at have en god relation til alle byens borgere og dermed også byens udsatte. Politiet finder det problematisk, når de udsatte borgere bliver så påvirkede, at deres adfærd gererer andre af byens borgere. Dog fremhæves det også: *"de er jo også borgere og der er jo ikke nogen lov imod at de sidder og snakker nede på torvet. Så længe de ikke skaber sig og råber og skriger og løber rundt som gale dernede, så er der ikke noget problem i at de sidder der. De må såmænd også gerne snakke lidt højt eller sidde og synge en sang, det er der ikke noget problem i. Men når man køber en lejlighed, der ligger med facade ud til Kennedy Plads eller Jomfru Ane Gade, så må man også forvente at der er støj. Det er svært at opnå den store forståelse for det, kan jeg bare sige"*.

Flere af borgerne, der betragtes som udsatte, fortæller i interviews, at de ofte føler sig ensomme og søger Kennedy Plads for at hygge sig og få socialt samvær. Det udtrykkes at der er steder i byen, hvor de ikke føler sig velkomne, men på Kennedy Plads føler de, at de må være – dette skaber en generel tryghed i gruppen. Gruppen er fuldt ud klar over eget misbrug og én fremhæver også, at han kommer på pladsen for at få "vitaminer". De tænker ikke umiddelbart, at de skaber utryghed ift. andre borgere, da de jo selv søger pladsen af tryghedsmæssige årsager.

Som det fremgår af det ovenstående, kan det hævdes, at dem der betragtes som udsatte også føler sig udsatte. Dels er der områder i byen, hvor de ikke føler sig velkommen, og dels føler de utryghed ved andre i "udsatte-gruppe". Måske mere bemærkelsesværdigt er det, at beboerne betragter sig som udsatte: *"Det ligner mig ikke, men jeg blev så hidsig over al den ballade. Det der sad i baghovedet på mig var, at borgmesteren siger, at der skal være plads til alle. Nu skal han godt nok have at vide, at det er der ikke. Nu bliver vi andre skubbet."* Udsatheden kommer til udtryk i, at beboerne ikke føler, at der bliver taget tilstrækkeligt hensyn til dem, og på sigt ser de derfor kun flytning som en mulighed.

Også detailhandlerne udtrykker en lignende frustration, da de føler sig magtesløse, når de bliver udsat for åbenlyst tyveri: *"Men det største var nok, at de kom og stjal... Og de grinede bare af os... Der blev bare skrevet en politirapport"*. Udsatheden ses her udtrykt i en følelse af, at de samme mennesker gang på gang kan komme ind i butikken og stjæle øl og få en bøde, uden at det tilsyneladende har nogen nævneværdig effekt.

3.2 Byens rum og pladser – funktion og anvendelse

Denne del omhandler hvad byens rum og pladser i de forskellige aktørers øjne anvendes til og hvilken funktion de forskellige byrum har for de forskellige grupper af aktører. Ydermere beskrives de forskellige ønsker til fremtiden ift. byens rum og pladsers funktion og anvendelse.

Gennem de forskellige interviews bliver det tydeligt, at der fra civilsamfundet over NGO'er til kommune er enighed om, at der i Aalborg skal være plads til alle, hvilket også fra flere sider betegnes som en del af Aalborgs DNA. Der er dog ikke enighed hos aktørerne i forhold til forståelsen af betegnelsen *plads til alle*. Gruppen, der betragtes som udsatte fremhæver, at de benytter byens rum til socialt samvær. Blandt andet fremhæves det, at fællesskab har stor betydning i grønlandsk kultur. Kennedy Plads nævnes som alternativ til at være alene i en lejlighed, og en borger fortæller at hun kommer på pladsen for at "*få fred*". For den etnisk grønlandske del af udsatte-gruppen fungerer Kennedy Plads altså som et mødested, og én nævner, at han "*kommer for at se, hvem der er her...*". En borger fortæller at han selv er holdt op med at drikke og ryge hash, og trækker sig fra pladsen til Nytorv, når de andre tilstedeværende er for påvirkede. Dog søger han alligevel pladsen tidligt på dagen, da han føler sig ensom.

Interviews og observationer peger på, at grundet det store sociale behov i gruppen, befinder nogle af borgerne sig på pladsen det meste af dagen, mens andre opholder sig på pladsen nogle timer, hvorefter de forlader den for at komme tilbage. En tredje måde pladsen anvendes på er, at pladsen blot frekventeres for at spotte om der sidder nogen "*man kender*". For gruppen er noget af det særlige ved Kennedy Plads, at den ligger meget centralt og er et knudepunkt for bus- og togtrafikken – dermed er det let at komme til og fra pladsen. Ydermere fremhæves anvendelsen af pladsen som mødested, som et billigt alternativ til at mødes på barer, hvor øllene er dyre. En borger fremhæver, at pladsen er multikulturel, og han finder denne mangfoldighed meget positiv. Anvendelsen af pladsen som længerevarende opholdssted for nogen i gruppen betyder dog også, at mange livets facetter udleveres på pladsen på godt og ondt.

Borgerne har som udgangspunkt ikke særlige ønsker ift. den fremtidige anvendelse af byens rum og pladser, dog nævner flere at de godt kunne tænke sig toiletter. Flere af borgerne er bekendt med hellestedet i Kildeparken som et alternativ til Kennedy Plads, de finder det dog komisk, at man fra myndighedernes side, for år tilbage, pressede dem væk fra Kildeparken, og nu vil have dem tilbage. De finder desuden toilettet ved hellestedet ulækkert og de efterspørger askebægre ved hellestedet. Én borger påpeger at hellestedet i Kildeparken er alt for småt til at rumme den gruppe der opholder sig på Kennedy Plads. Det gode ved pladsen er netop at der er plads til de 30-50 borgere, der ofte opholder sig der, særligt om sommeren.

Beboerne ser lige som borgerne, der anvender pladsen, også Kennedy Plads som et mødested for særligt udsatte etnisk grønlandske borgere. En af beboerne beskriver: "*Vi taler imellem 70 og 80 på en god dag. Det var fuldstændig vildt – det var det. Og sådan fortsatte det bare hele tiden. Folk skændtes og råbte og skreg. Nogen var så psykotiske at de bare stod og skældte ud fuldstændig hysterisk ud i luften.*". Samme beboer fortsætter: "*Det som vi også klager over det er alle vores fine krukker som bliver overtissede. De står i alle nedgange og tisser – det er så ulækkert. Og når der holder biler hernede så sidder de og holder*

fast i døren, så vælter de jo ikke [...] Vi er ikke snerpede eller noget. Men som borgmesteren siger; der skal være plads til alle. Og det er der ikke dernede". Her bliver det meget tydeligt, at beboerne ikke finder måden hvorpå pladsen anvendes på særlig hensigtsmæssig. De finder generelt byens rum og pladser hyggelige – dog finder de anvendelsen af Kennedy Plads problematisk, da de ikke føler, at der er plads til dem: *"Der er jo skide hyggeligt dernede, at tage sin kop kaffe med derned – det gør du jo bare ikke..."*.

Utilfredsheden med anvendelsen af byens rum og pladser ses også i udtalelsen fra en anden beboer – i dette tilfælde ift. pladsen ved Vor Frue Kirke: *"Det er ærgerligt, når der er blevet anlagt sådan en fin park, at den så er fyldt med hjemløse der sover på bænkene, og familier med børn så ikke tør opholde sig der"*. En anden beboer beskriver anvendelsen af pladsen ved Vor Frue Kirke således: *"Vi oplever lidt, at den plads her er en rastepads mellem de steder, hvor de ellers opholder sig. Det er lidt ligesom midt i den gyldne trekant. [...] Vi oplever mange forskellige ting, og det er mange forskellige grupper. Det er lige fra unge mennesker, der kommer og ryger hash og drikker, til grønlandere, der gør det samme bare på deres måde og østeuropæere, der drikker voldsomt meget og er meget højrøstede"*. Flere beboere finder særligt det stor alkohol- og stofindtag og følgerne af dette i byens rum og pladser problematisk. En borger betragter de udsatte borgeres alkoholindtag på byens pladser som et tegn på en defensiv socialpædagogisk indsats, og en anden beboer undrer sig over, at der ikke laves et forbud ift. alkoholindtag – samme beboer udtaler om væresteder og varmestuer: *"Hvorfor fanden skal sådan noget være på offentlige pladser, hvor der er mange folk – Jeg fatter det ikke. Hvorfor skal det ligge i centrum?"* Om hellesteder siger samme beboer: *"Jeg kan ikke helt forstå, hvorfor er det, man skal lave de her hellesteder til dem, fordi så er der jo enormt mange andre grupper man også skal lave hellesteder til"*. Der er dog ikke enighed blandt de forskellige beboere - en beboer fra området ved Vor Fru Kirke kan godt se, at et hellested placeret på Kennedy Plads kunne være en mulighed: *"Jeg kan ikke se, hvorfor det ikke skulle være en mulighed. Man kunne jo tænke det ind i de planer, der er for pladsen. Jeg tror, man skal være bevidst om, at stederne ikke skal være for store, så grupperne, der opholder sig der, ikke bliver for store"*. Samme beboer har den holdning, at opholdsforbud blot forskyder problematikken: *"Det vi godt ved i den her problematik er, at fordi man siger "I må ikke være her", så flytter de bare et andet sted hen"*.

Der ses dog generelt hos beboere en tendens til NIMBY-princippet "not in my back yard", hvilket blandt andet tydeliggøres i følgende udtalelse: *"I et byrum hvor der er plads til alle, er der samlesteder. Det kan være okay med hellesteder, bare det ikke ligger her"*.

I forhold til den fremtidige anvendelse af byens rum og pladser fremhæver en beboer arbejdet med Frederikstov som en eksemplarisk demokratisk proces med målet *"midtbyen som et levende rum hvor mennesker mødes, hvor der er plads til alle"* i sigte. Koordinatoren for arbejdet på Frederikstov udtaler i denne forbindelse: *"De aktive ønsker ikke at pladsen skal blive en "social station" – som hvis der f.eks. blev udleveret suppe til udsatte. Relationen skal være ligeværdig. Jeg tror, der bliver nødt til at være nogle andre indgange til at de føler sig velkomne."* En beboer fremhæver: *"Der skal være plads til alle. At der er ro og omgængelighed parterne imellem. Ingen skal fylde for meget"*. Både her og i efterfølgende citat ses der også en forventning eller et håb om, at borgerne der anvender pladsen i fremtiden i højere grad vil tilpasse sig beboerens egne behov: *"Vi kan ikke forstå, at der ikke er nogen der siger til dem; I må ikke*

være her. Eller jo eller siger hvis I skal være her, så skal I gå hjem igen. Altså gå hjem når aftenen kommer og folk gerne vil have ro”.

Grundlæggende mener NGO’erne at de udsatte borgere har ret til at færdes overalt i byen og de arbejder for, at de udsatte borgere får de bedst mulige vilkår – også når der er tale om vilkår i byens rum og pladser. NGO’erne er som udgangspunkt meget tilfredse med, at man fra kommunens side til stadighed fastholder, at Aalborg skal være en by med plads til alle. Dog påpeger flere i interviews, at der gennem de senere år er sket et skred i aktiviteterne på byens rum og pladser. Dette ses blandt andet ved at der stigende antal etnisk grønlandske borger, stofmisbrugere og psykisk syge borgere på værestederne, hvilket de antager har en afsmittende effekt på byens rum og pladser generelt. Ydermere fremhæves det: *”når boligpriserne stiger, og det bliver mere attraktivt at være her, så stiller borgerne også nogle andre krav”.* Disse krav knytter sig blandt andet til, hvor de udsatte grupper kan/må befinde sig, hvilket ifølge flere af NGO’erne har resulteret i en strategi, udmøntet i at man gennem tiden har fjernet bænkene i byens rum – først på Gammeltorv, senere for enden af Jomfru Ane Gade og sidst på Frederikstorv. Flere af NGO’erne er derfor tvivlende ift. hvorvidt kommunen også fremadrettet vil efterleve løftet om *”plads til alle”* – en NGO’er udtaler: *”Et menneske skal have et sted at gå hen...”*, og det er netop det, de er bange for, at de udsatte borgere fremadrettet ikke vil have.

Generelt undrer NGO’erne sig over, at de udsatte borgere presses/skubbes rundt i byen, og ikke selv kan bestemme, hvor de vil opholde sig. I den forbindelse siger en af NGO’erne: *Hvorfor er det, at der ikke kan være plads til de udsatte midt i byens rum? Vi skal opføre os ordentligt og det skal de udsatte kraftedeme også. Ellers skal de klappes til på den måde, vi andre bliver klappet til. Hvorfor er det, at de udsatte ikke kan sidde på Kennedy Plads? De andre borgere har jo Musikkens hus, Mortens Kro – de har jo alle de steder”.* Af citatet fremgår det også, at NGO’eren mener, at med lige ret til byens rum og pladser følger også lighed for loven.

Flere af NGO’erne peger på, at man ikke blot bør tale hellesteder, når byens rum er på tale, men i stedet bør være mere helhedsorienteret, hvilket også er et af ønskerne til fremtidig anvendelse af byens rum og pladser. En af NGO’erne uddyber, hvad der kunne ligge i det helhedsorienterede: *”Jeg kunne godt tænke mig, at vi fik et stofindtagelsesrum i Aalborg, fordi jeg tænker helt sikkert, at der er et stort behov det kunne dække... Og så et dertil knyttet sundhedsrum, der kan tage sig af fysiske og psykiske skavanker, der følger med livet på gaden. Så det er i hvert tilfælde det, der er vigtigt for mig, at der er mere end blot et sted, hvor ”her må vi gerne være”.* Ydermere fremhæves *”fremskudt sagsbehandling”* som en del af det helhedsorienterede. Afslutningsvis udtaler en anden NGO’er: *”Man kunne godt gøre mere for at samle befolkningen”* – dette fremhæves som et fælles ansvar, og der gives et eksempel på en samlende aktivitet fra egen organisation.

En særlig position i byens rum har biblioteket. Som kulturinstitution oplever man her et bredt udsnit af befolkningen – også udsatte borgere. En leder udtaler: *”De hjemløse bruger biblioteket på samme måde, som alle andre de gør. De surfer på nettet, de ser en film, de læser i en bog – det er så vigtigt, at vi italesætter det. De hjemløses biblioteksbrug er ligesom alle andre borgeres brug – derfor er der heller ikke særlige regler for dem... De bruger ikke biblioteket mere som varmestue end hr. og fru Andersen, der lige*

har været ude at shoppe. De kommer også ind og får en kop kaffe og varmen. Det er et uformelt rum, hvor man er sammen med andre på tværs af klasser – det er den der dagligstue, hvor man er sammen med andre. Der er rigtig mange, der har brug for at komme her – særligt i det danske samfund, hvor man taler om, at man går i de her ekkokamre og ikke taler med andre og er ensomme... Vi har en overrepræsentation af hjemløse, arbejdsløse og flytning/indvandre, men det tænker jeg handler om netværk – har man det eller skal man ud at finde det. Men det er ikke en vild overrepræsentation. Det handler nok om, hvor går man hen og mødes, hvis man ingen penge har”. Her bliver det blandt andet tydeligt, at brugen af biblioteket minder om brugen af Kennedy Plads. Begge steder er det muligt at få tilfredsstillet et socialt behov i et mangfoldigt og multikulturelt miljø uden at det koster noget. Ydermere skaber bibliotekets rammer en mangfoldighed på tværs af kultur og klasse, som umiddelbart ikke ses i samme stil andre steder i Aalborgs byrum. Ifølge lederen er de udsatte når de kommer på biblioteket blot borgere som alle andre; ”Vi skal se de hjemløse som borgere ligesom alle andre borgere, og de har jo lige så meget ret til at bruge biblioteket som alle andre borgere. Vi skal være et sted for alle – derfor har vi også meget skarpe regler. Man må ikke sove her, man må ikke drikke alkohol, hvis der er lugter meget, så siger vi til dem, at de skal gå ned på varmestuen og få tøjet vasket [...] Det er de samme regler for alle”. Det fremhæves dog også, at en af årsagerne til, at det kan lykkes at skabe denne mangfoldighed og tolerance i kulturen på biblioteket er, at de har et meget tæt samarbejde med gadesygeplejersken, varmestuerne, politiet og kommunen, der altid blot ”er et telefonopkald væk”.

Politiets primære fokus ift. byens rum og pladsers funktion og anvendelse er, at tingene forløber på en sådan måde, at det i færrest mulige tilfælde strider mod ordensbekendtgørelsen; ”Hvis vi kunne være med til at bidrage til, at der var færre, der hang ud for eksempel nede på Kennedys Plads – hvor det så for øvrigt er mange grønlændere, de forskellige pladser har deres egen population... De her forskellige grupperinger, de fylder meget hos os. Det er os der bliver ringet til, hvis de skaber uro og utryghed og det er os der bliver ringet til hvis de ligger bevidstløse af druk i rendestenen eller hvis de kommer op at slås osv. osv. Så for os er der rigtig mange fordele i, hvis man kan skabe nogle alternativer, der er mere orden på, kan man sige. Så det er ud fra et ordensperspektiv og så ud fra den her tryghedsagenda, der ligger i alle mulige sammenhænge i dag. Som Tryk Aalborg også er en del af. Så det er vores indgangsvinkel til, at vi rigtig gerne vil bidrage til at få nogen af de her ting skabt”.

Blikket rettes desuden mod fremtidig byplanlægning i Aalborg: ”Det handler rigtig meget om byens indretning. Det tror jeg også, kommunen er meget mere opmærksom på nu, end den har været historisk set. Det her med, at hvis man sætter bænke op, så kommer nogen til at sidde der, det giver sig selv. At hvis man laver et hjørne, hvor der er noget, der lukket af, så giver det utryghed. Det tror jeg, man er blevet meget mere skarpe på. Men at undgå, at den her gruppe af mennesker, de sætter sig i det offentlige rum, det tror jeg ikke på. Hvis vi snakker grønlænderne, de har jo en bopæl de fleste af dem. Det er ikke sådan, at de er hjemløse, de kan bare godt lide at sidde dernede. Det er en del af det fællesskab, de har omkring den måde, de lever på. Om de så er mere eller mindre fanget i det eller de bare synes det er fantastisk, det ved jeg ikke noget om. Men det forsvinder ikke. Så for mig handler det om at kommunen i deres byplanlægning husker, at man også har mennesker der har et andet behov end mainstream danskere har og at man tænker det ind i byens rum”. Og der knyttes en kommentar til det fremtidige perspektiv i forhold til byens rum og pladsers funktion og anvendelse: ”Det man nogle gange kan frygte med de her

projekter, det er, at det bliver sådan en papirtiger. Altså nu har vi gjort noget og så er alle glade og så ender det med, at det ikke får nogen anvendelse fordi, dem som egentlig skulle købe den her, de har ikke købt den. De har ikke købt stedet eller synes ikke vilkårene er gode nok. De ved måske ikke engang, at det er lavet”. Her udtrykkes på en og samme gang en frygt og håb. Frygten for at projektet glemmes og dermed ikke får effekt – håb om at projektet foldes ud og følges til dørs, så det skærpede fokus på de udsattes plads i byens rum fastholdes.

I Familie- og beskæftigelsesforvaltningen fremhæver en leder, at: ”Der, hvor vi ikke har været så gode, det er til at sikre at de steder, de er, det er hensigtsmæssigt. De vil jo typisk finde de steder, hvor det er interessant at sidde. Hvor der sker mest og så videre. Og det kan godt være, at det er uhensigtsmæssigt tryghedsmæssigt i forhold til andre borgere”. Her peges der på, at der blandt aktørerne i byens rum kan være forskellige forventninger til byens rum og pladsers funktion og anvendelse. Det tidligere omtalte NIMBY-princip problematiseres til fordel for at medtænke de udsatte i byplanlægningen i det hele taget: ”Og vi må erkende, at så snart vi gør noget et sted, så rykker det. Og det rykker, før vi måske kan overskue, hvor det rykker hen. Det er noget med det lange seje træk i byplanlægningen med omdannelsen af vores torve, i vores byfornyelsesprojekter. At vi får tænkt den her gruppering ind. Bare sådan en ting som offentlige toiletter. Der er vi jo helt i bund. Så området har ikke været prioriteret i forhold til at vi laver nogle uderum til sådan nogle grupper, der er rigtigt meget ude. Og det strider jo imod det, vi gerne vil i Aalborg, for i Aalborg, der er plads til alle. Og vi vil have nogle ordentlige forhold for alle. Også dem der vælger den her livsstil. Så det skal være nogle værdige forhold, hvor der er nogen toiletforhold”.

Det fremhæves dog også, at det handler om at begrænse antallet af udsatte i byen, og at en løsning, ift. byens rum og pladsers funktion og anvendelse, derfor ikke er, at skabe flere varrestuer: ”Der tror vi egentlig bare, at hvis vi laver alt for mange varrestuer og mere af det samme så tiltrækker vi egentlig bare yderligere uden at få stoppet det. Vi er heller ikke i en situation, hvor vi vil have udbygget vores herberg”. Dermed kunne det tyde på, at de udsatte borgere blot er på tålt ophold i byens rum og pladser. I forhold til forventningerne til de udsattes egen rolle i fremhæves det ydermere: ”Men igen – det her med at fjerne nogen helt, det kan vi ikke. Og det tror vi heller ikke er løsningen. Så det er noget med at finde ud af en justits på, hvad man kan og ikke kan tillade og så tale med de her hjemløse om at de selv skal være med til at holde den justits, så vi ikke får de her klager”. Udtalelsen understreger, at der er forventning fra kommunens side om en videst mulig tilpasning til øvrige aktørers behov fra de udsattes side. En forventning, der som tidligere skrevet også findes hos beboerne.

Som udgangspunkt peges der ikke på en konkret indretning af byens rum og pladser, men i stedet nogle indretnings- og adfærdsmæssige principper: ”Jeg tror at det er vigtigt, at man har en indretning som gør, at der ikke er noget, der er ulækkert. Det vil sige at der skal være nogen ordentlige hygiejneforhold. Der skal være styr på skrald, så det ser indbydende ud. At der ikke er en råben og en skrigen efter hinanden. At man ikke generer nogen. Så der skal være en tilpas afskærmning, men samtidig skal man være en del af det”. Samtidig fremhæves vigtigheden af at inddrage de udsatte selv: ”Det her er en opgave vi som kommune ikke kan løse alene. Den skal løses sammen med dem, der står i det. Ellers risikerer vi at lave noget, som vi tror nytter, men vi skyder helt ved siden af. Så det der med en kæmpe stor lydhørhed og

interesse for, hvad de hjemløse har brug for, det er vigtigt i det her. Så tror jeg også vi får hul på, hvad der skal til for at situationen bedres. At vi har en dialog. Den her kan man ikke løse udenom aktørerne”.

Og samtidig afkræftes frygten for, at projektet blot bliver til en ”papirtiger”: *”Så man kan sige, at der er et lille projekt, hvor vi trykprøver noget, og så er der det lange seje træk. Det lange seje træk er vigtigt at holde fast i. Nu trykprøver vi de her hellesteder, og så må vi se på om det er noget. Så må vi tage stilling til, om det er noget, vi skal gøre mere af. Om det er løsningen. Det er vi usikre på nu. Men vi har en vilje til, at ville gøre noget som kan bedre forholdene for denne gruppe”.*

3.3 Tværgående samarbejde, kommunikation og inddragelse

I dette afsnit stilles der skarpt på det tværgående samarbejde, kommunikation og inddragelse. Af indlysende årsager er de forbundne. Samarbejde – og i særlig grad tværgående samarbejde - fordrer kommunikation og inddragelse.

En problemstilling, der træder tydeligt frem her er, at indsatser, der kræver involvering af flere forvaltninger, er besværlige. I indsatser vedrørende udsatte borgere og indretning af byens rum skal der opnås enighed på tværs af Familie- og beskæftigelsesforvaltningen og By- og landskabsforvaltningen (samt i mindre grad Ældre- og handicapforvaltningen). Et forløb omkring en løvrive kan tjene som eksempel. Bo- og gadeteamet er i kontakt med en borger, der gerne vil være med til at vedligeholde hellestedet i Kildeparken. For eksempel vil han gerne kunne rive cigaretskod og andet affald sammen og smide det i skraldespanden. Det kræver, at der anskaffes en løvrive samt at den kan opbevares i det redskabsskur, der er ved hellestedet. Det ønske vil Bo- og gadeteamet gerne bakke op om, eftersom involvering af borgerne er en del af intentionen i projektet. Men det kan de ikke. Vedligehold af grønne områder hører under By- og landskabsforvaltningen og et eventuelt indkøb og efterfølgende opbevaring af en løvrive ikke en handling FB kan iværksætte. Borgerens ønske kan derfor ikke imødekommes og der går cirka et år før en bypedelordning træder i kraft og gør det muligt.

På grund af de eksisterende arbejdsgange mellem forvaltninger er man ikke fra Bo- og gadeteamets side i stand til at gribe initiativer fra borgernes side. Trægheden vurderes samtidig at have en negativ effekt på den sociale indsats og relationen mellem socialarbejdere og borgere; *”det kan være meget problematisk, hvis vi er med til at facilitere noget, og så bliver det ikke til noget efterfølgende. Det har jeg det simpelthen så stramt med, for det går ud over vores troværdighed, og så gider de os ikke efterfølgende. Og vi er de sidste de har”.* Vil man gerne kunne reagere hurtigt på borgernes interessetilkendegivelser, kan det med fordel undersøges, hvordan et handleberedskab på tværs af forvaltninger, kan etableres. Samarbejdet i styre- og arbejdsgrupper omkring projektet Byens Rum er et første skridt i den retning.

At projektets mål eller kommissorium ikke har været tydeligt for alle involverede kommer til udtryk i form af overraskelse og frustration, da projektet formelt er afsluttet; *jeg synes, det er grotesk at projektet lukkes nu. Jeg har løbet panden mod en mur, så nu er jeg gået til min leder. Jeg synes bare, at når nu pengene er der... Blandt medarbejderne opfattes det positivt, at der bevilges penge til indsatsen i byens rum men der er langtfra enighed om hvorvidt de beslutninger, der træffes og de handlinger, der*

igangsættes, er de rigtige. Er hellesteder den rette løsning? Er de valgte placeringer egnede? Hvorfor tager det så lang tid at etablere hellestederne? Det er tydeligt at der lægges en del energi i at etablere de to hellesteder men set udefra kan det virke som om opfattelsen af hvad projektet går ud på er forskellig afhængigt af hvem man spørger. Er det primære mål i projektet at etablere to hellesteder eller er det, som det er formuleret i de to særlige handleplaner at gruppen af udsatte borgere skal *opleve sig set, hørt og indflydelsesfulde i processen?*

Bo- og gadeteamet undersøger ønsker til hellestederne blandt borgerne. Der er ønsker om; en løvrive, en nøgle til redskabskur, askebægere, strøm, mulighed for at spille musik, multibane. Men tidsrummet fra at ønskerne viderefremmes og til opfyldelsen af ønskerne opleves som meget lang. Og dette giver anledning til undren. Samtidig problematiseres flere af de løsninger, der vælges. For eksempel placeres en stikkontakt til genoplading af telefoner i et højt buskads ca. fem meter fra hellestedet. Telefonens ejer må af praktiske årsager stå i buskadset i det tidsrum telefonen lades. En medarbejder siger; *det er som om at nu har de fået det der fine skur, og så skal de være taknemmelige for det. Men det kan man jo ikke, når det ikke fungerer.* Der opleves en kontrast mellem projektets formulerede intention og så de beslutninger, der træffes og de handlinger, der følger.

Flere medarbejdere problematiserer arbejdsgangen og det de oplever som manglende inddragelse; *det er grotesk så mange møder, der er blevet holdt og os fra gadeteamet har ikke været med. Vi er kørt ud – udover at vi skal udføre arbejdet.* Der er med andre ord en oplevelse af manglende inddragelse i beslutninger vedrørende projektet fra medarbejderside. Også fra NGO'ernes side efterspørges mere direkte inddragelse; *jeg kunne godt tænke mig, at vi havde været med i den mere detaljerede planlægning af det (beslutningerne om hellesteder) og også hvor de skulle placeres og sådan nogle ting. Altså, vi er kommet med nogle forslag og har også adspurgt efterfølgende, hvordan det kan være, at de er blevet placeret sådan lidt ude i periferien. Det undrer mig, for når man nu gør det, så skal man gøre det ordentligt. Og det kan godt være at det kommer til at fungere, og det håber jeg det gør. Men jeg ved bare, også fra Odense og andre steder, at man ikke skal flytte det ret langt væk fra de vante rytmer og rutiner i forhold til de her mennesker før det ikke får den ønskede effekt. Og det kan jeg godt frygte kommer til at ske.* Set i forhold til de beslutninger, der træffes, kan den manglende inddragelse af aktører være problematisk. Relevant viden, der kunne kvalificere beslutninger, kan mangle. En anbefaling kunne i denne forbindelse være at se på hvordan og på hvilken baggrund beslutninger træffes. Hvem inviteres ind i arbejds- og styregrupper og hvordan er kommunikationen mellem gadeplansmedarbejdere og andre direkte berørte aktører og så de grupper, hvor beslutninger træffes?

Hvad angår viden og kommunikation af viden kommunikation kunne et andet område at se nærmere på være den viden, der er om indsætter og delindsætter hos de forskellige aktører. For eksempel gives der fra flere kommunale aktørers side udtryk for manglende viden om, hvad der foregår – hvem gør hvad, sammen med hvem og hvornår? Samtidig efterlyser flere af de eksterne aktører informationer om de indsætter, der gøres, fra myndighedernes side. Det giver derfor mening i denne sammenhæng at skelne mellem et internt og et eksternt niveau i forhold til kommunikation og information.

På de indre linjer, og det vil sige vedrørende det der kommunikeres mellem kommunale aktører, udtrykkes der fra flere sider frustration over manglende information mellem såvel personer som instanser. Et eksempel på dette er processen i forbindelse med de dialogmøder, der afholdes for eksterne aktører. Af såvel vores observationer som interviews fremgår det, at viden om dialogmøderne samt invitation til deltagelse ikke altid er tilgængelig for alle involverede parter. Det opleves af flere som tilfældigt, hvem der informeres og inviteres og deraf følger det er til stede til møderne. Det har blandt andet som konsekvens at vigtig viden ikke bringes ind i dialogen mellem aktører og at de medarbejdere, der varetager det sociale arbejde, ikke er direkte involveret i dialogen.

Et spørgsmål kunne derfor være, hvordan kommunikation kan koordineres, så det sikres at information tilflyder såvel dem der træffer beslutningerne som centrale medarbejdere i et projekt som Byens Rum, hvor så mange forskellige aktører er involveret på mange forskellige niveauer og i så mange kontekster i organisationen. Samtidig kan oplevelsen af manglende information være et symptom på diffus koordinering. Beslutninger træffes, handlinger sættes i gang men har de involverede et tydeligt billede af hvad det fælles projekt er og hvor det bevæger sig hen? Dette kunne være et opmærksomhedspunkt i projekter fremadrettet. Transparens og kommunikation er særligt vigtige i indsatser, der involverer mange aktører og hvor beslutninger træffes på mange niveauer og i mange fora. Man kan og bør selvfølgelig spørge sig selv om indblik i beslutningsprocessen nødvendigvis ville øge beslutningernes legitimitet fra de forskellige aktørers perspektiv. Og det vil sige, at selv med fuld transparens i beslutningstagning er det ikke sandsynligt at alle er enige i de beslutninger, der træffes.

Hvad angår kommunikation "ud af huset" er der fra Center for Sociale Indsatsers side taget flere initiativer til at informere, blandt andet i form af informationsmateriale om de sociale indsatser og kontaktpersoner i indsatserne. Et eksempel er folderen "Socialt udsatte i byens rum" (ofte benævnt "En vej ind") der informerer om Bo- og gadeteamets arbejde og samtidig indeholder kontakinfo til lederen af teamet. Dette påskønnes af flere aktører (beboere og forretningsdrivende). De vil gerne informeres om de initiativer, der tages fra myndighedernes side. Og information tjener samtidig det formål, at de forskellige aktører oplever sig hørt og anerkendt i dialogen med Aalborg Kommune; *det handler også i høj grad om kommunikation. det handler om kommunikation og oplysning om hvad der sker rundt omkring i byen. Den oplevede tryk er vigtig for folk. Du skal vide, hvem du kan kontakte (medarbejder, AAK).*

Ikke alle har imidlertid oplevet sig vel informeret, hverken i forløbet op til at projektet igangsættes eller i selve projektperioden. Lokale beboere såvel ved Kennedy Plads som i området omkring Vor Frue Kirke giver udtryk for at have følt sig overset eller ignoreret; *der har været meget i handleplanen om at man skulle inddrage de lokale beboere og de lokale erhvervsdrivende men det synes jeg ikke har fungeret. Kommunikationen har næsten ikke været der. Der er kommet to foldere. Den ene fik jeg skaffet ved et tilfælde. Den anden fik jeg, fordi jeg var til et møde i stadsarkivet. Jeg tror ikke, der er nogen andre i den her gade, der har fået dem. Det var meningen, at der skulle udsendes nyhedsbreve, det var meningen at man skulle holde møder med de beboere, som bor i de berørte områder. Der har været det ene møde i arkivet og så det på Badehusvej. Jeg synes, det er ærgerligt, fordi jeg tror at det ville fremme forståelsen for de udsatte.*

Om selve samarbejdet med Aalborg Kommune udtaler en anden beboer fra området omkring Vor Frue Kirke; *vi havde ikke noget særligt godt indtryk til at starte med. Vi havde sådan et dialogforum mellem nogle beboere her fra området, politiet og så Voksenteret i kommunen og efter to års arbejde var der ikke nogen, der var nået videre rent politisk. Der var simpelthen ikke politisk lydhørhed overfor de her problematikker. Indtil én af mine naboer på et vælgermøde op til det sidste kommunalvalg stillede sig op og fortalte om situationen. Så blev man fuldstændig chokeret over, at man slet ikke havde hørt om den her arbejdsgruppe fra politisk side og borgmesteren nedsatte en taskforce med det samme. Og derefter er der så begyndt at ske noget.* Fra flere sider hører vi således at kommunikationsniveauet opleves utilstrækkeligt (for lidt og for langsomt) samtidig med at den information, der når ud til beboere og erhvervsdrivende modtages positivt og påskønnes.

Begge dele peger på at AAK med fordel kunne overveje at udvikle sin kommunikationsstrategi i en mere dynamisk, dialogisk og samskabende retning. Dynamisk i den forstand, at der findes et forum hvor problemer, der opleves af fx beboere, kan kommunikeres med det samme og at der responderes hurtigt. Det er samtidig vigtigt, at der er udviklet et beredskab, der muliggør hurtig handling og samtidig støtter op om lokale initiativer til forandring. Små som store.

At beboere og erhvervsdrivende gerne vil informeres er imidlertid ikke ensbetydende med at de gerne vil involveres i direkte kontakt med borgerne på pladsen. Borgerne må gerne bringes til at forstå, at deres adfærd på pladsen opleves problematisk men opgaven med at gøre det, mener de interviewede beboere ikke nødvendigvis er deres; *Vi kan ikke forstå, at der ikke er nogen der siger til dem, hvis I vil være her, så skal I gå hjem når aftenen kommer og folk gerne vil have ro. De sidder jo og råber og skriger i døgn drift. Der er jo ingen, der har fortalt dem det. Jeg tror ikke, de ved, at vi faktisk er generede af det. Og man har jo ikke lyst til selv at gå derned. Det læste vi om, at der var én der havde gjort på Frederikstorv. Han blev jaget væk. Jeg mener heller ikke, at det er min opgave. Det er simpelthen for uhyggeligt. Jeg ville ikke turde gøre det.* Man kan med andre ord ikke antage at alle, hverken beboere eller forretningsdrivende ser sig selv som medansvarlige i forhold til den fælles trivsel i byens rum.

På Kennedy Plads har ansatte hos én erhvervsdrivende oplevet at være involveret i borgernes liv på måder, der af nogle ansatte opleves ubehagelig. Men samtidig har flere medarbejdere draget omsorg for borgerne på pladsen med tæpper, hjertestarter og assistance ift. at tilkalde ambulancer til borgere med ildebefindende. De interviewede udtrykker bekymring for borgernes velfærd men også for deres egen sikkerhed i kontakten med borgerne; *når de så virkelig skændes, det er højrodet. De råber og skriger af hinanden. Kalder hinanden de mest forfærdelige ting; "jeg slår dig ihjel", rykker i håret, slider i hinanden, smider rundt med hinanden. Det er ganske forfærdeligt, når de slås. Og der er jo ikke nogen der tør gå hen og så lige tage fat i en og sige "slap nu af" eller "hold nu op med det der". Det er der bare ikke nogen, der gør. Du trækker dig. For det er meget voldsomt og det er utilregneligt. Det er ikke til at vide, hvor du har folk henne.* Uanset denne frygt for konfrontation betragter medarbejderne omsorgen for borgerne på pladsen som et almenmenneskeligt ansvar. De er samtidig åbne overfor et samarbejde om pladsen med politi og kommune, der tager hensyn til egne kommercielle interesser. Der er desuden givet tilladelse til at politiet over en længere periode har brugt den erhvervsdrivendes lokaler til at observere handel med stoffer på pladsen.

Og der er andre eksempler på samarbejder mellem aktører. To beboere fra området omkring Vor Frue Kirke har, efter aftale med Center for sociale indsatser, over en periode på et par uger registreret aktiviteten blandt de udsatte i det område, parret har udsigt til fra deres vinduer. Via denne log har kommunen fået et indblik i problemernes karakter og omfang som de ikke ellers ville have haft adgang til. En markant og meget aktiv aktør i forhold til byens rum og pladser er Midtbyens Samråd. Her er der divergerende holdninger til samarbejdet med Aalborg Kommune men samtidig et ønske om at spille en aktiv rolle i indsatsen for trivsel i byens rum. At beboerne i midtbyen gerne vil høres og i nogen grad inddrages i forhold til byens indretning og de forskellige indsatser i byrummet fremgår også på de dialog- og borgermøder, der afholdes. Fremmødet er ikke stort, så der kan sættes spørgsmålstejn ved i hvilken grad, de fremmødte beboere er repræsentative for flertallet. På dialogmødet i Stadsarkivet er der blandt de fremmødte beboere en forstående holdning til de udsatte og de efterlyser, at de udsatte selv i højere grad inddrages i de beslutninger der træffes. Flere beboere påpeger desuden det uværdige i at borgere på grund af manglen på toiletter er nødsaget til at besørges i det offentlige rum. Den indlysende løsning må være, konkluderes det fra beboernes side, at etablere flere offentlige toiletter.

Og netop toiletter efterspørges fra mange aktørers side, her med en medarbejder fra Bo- og gadeteamets ord; *jeg kan ikke forstå at der ikke er et offentligt toilet på Kennedy Plads. Det er jo noget af det, der skurrer i øjnene – at de står og pisser dernede.* Også erhvervsdrivende særligt i området ved Kennedy Plads undrer sig over manglen på toiletter. Man kunne spørge – hvis det er indlysende for alle aktører, at der burde være flere toiletter i byens rum, hvorfor kommer der så ikke det? Det enkle svar er at beslutninger af den karakter ikke kan træffes af de aktører, der på er involveret i projektet.

Det kan være vanskeligt for såvel udenforstående som interne at gennemskue bevæggrunde og processer bag beslutninger, der træffes. At beslutninger kan være resultat af kompromisser er måske indlysende for de fleste men det manglende indblik i processen øger frustrationen over beslutninger man selv, som fx fagperson ikke er enig i. Et eksempel kan være beslutningen om at placere et hellested på bagsiden af hovedbiblioteket, der kolliderer med det, der synes at være almindelig viden hos såvel socialarbejdere, som beboere og de udsatte borgere selv, nemlig at hellesteder for at være attraktive skal placeres, hvor der er liv og indkøbsmuligheder. En leder fra biblioteket siger om processen; *”Det var jo umuligt at finde et sted, hvor der ikke ville komme naboklager. Det er da ikke det bedste sted, vi har fundet, men det er det sted, det kunne lade sig gøre. Og der er Aalborg Kommune på papiret rummelig men altså...”.* Når der her tales om rummelighed på papiret er det underforstået, at samme rummelighed ikke nødvendigvis kommer til udtryk i de beslutninger, der træffes. Og det antydes at beboerne behov prioriteres over de udsatte borgeres.

Og hensynet til- og inddragelsen af særligt de udsatte borgere, giver et medlem af Midtbyens Samråd følgende skudsmål; *”Der er noget som ikke har fungeret. Jeg synes at inddragelse af borgerne ikke har fungeret godt nok. Altså ”borgerne” det er de udsatte. Der står i kommissoriet, at de lokale beboere og erhvervsdrivende skal involveres og det synes jeg ikke har fungeret. Jeg er i tvivl om, hvor meget det har hjulpet at inddrage de udsatte. Det er forskellige grupper og de mener ikke det samme. Man kan blive skuffet, når man hører at arbejdet med hellestederne, det i virkeligheden ikke har været det de udsatte*

har ønsket, eller i hvert fald ikke de steder de har ønsket. Det er mit indtryk, at de udsatte gerne vil være, hvor der er liv. Det er der ikke på bagsiden af biblioteket. Der er med andre ord flere der forholder sig skeptisk til hellestedernes placering og til hvorvidt de formulerede intentioner om at inddrage de udsatte selv i beslutningsprocesser er kommet til udfoldelse. Det samme er gældende for de forskellige aktørers oplevelse af beslutninger, der træffes og prioriteringer, der gøres indenfor rammerne af projektet. Ved projektets formelle afslutning ultimo 2018 er mange af handleplanens dele endnu ikke realiseret. Men der er gjort erfaringer med at samarbejde på tværs af forvaltninger, myndigheder, NGO'er og beboere i den indre by. Der er med andre ord skabt et fundament for det videre arbejde med at forene mange interesser i byens rum.

4. Særlige fokusområder

Ser man på forholdet mellem projektets formulerede intention og projektets resultater som de opleves af de forskellige aktører træder der et antal fokusområder frem. Det er områder, der samtidig peger frem mod en mulig ny strategi i bestræbelsen på at skabe inkluderende byrum. Nedenunder skitseres fokusområderne i en stærkt forenklet form.

Opsummeringen er struktureret på samme måde som evalueringer, hvor først "de udsatte" er beskrevet, dernæst de "Byens rum og pladser – funktion og anvendelse" og afslutningsvis "Tværgående samarbejde, kommunikation og inddragelse".

De udsatte

- Gruppen af udsatte er heterogen og ændrer sig over tid
- Alvorligt psykisk syge udgør en stigende andel af de udsatte i byens rum
- Særligt blandt den etnisk grønlandske del af udsattegruppen findes en social samhørighed som byens rum danner ramme om
- Der spores en ændring indenfor karakteren af misbrug
- Der hersker en implicit forståelse af, at gruppen, der betragtes som udsatte, bør og ønsker at assimilere majoriteten i byens rum
- Beboere og erhvervsdrivende føler sig til tider "udsatte", da de føler sig magtesløse ift. de udsattes handlinger

Byens rum og pladser – funktion og anvendelse

- Der er divergerende opfattelser af, hvilken funktion og anvendelse byens rum og pladser skal have
- De udsattes brug af byens rum betragtes af mange aktører som uhensigtsmæssig
- Byens rum og pladser skaber forudsætning for- og danner ramme om sociale fællesskaber for særligt af den etnisk grønlandske del af udsattegruppen
- Der er tegn på at gentrificeringen sætter Aalborgs DNA under pres
- Der ses en tendens til, at NIMBY fænomenet (not-in-my-backyard) er på spil i Aalborg ift. blandt andet placering af hellesteder
- Der er ikke enighed om, at hellesteder er den rigtige løsning på udfordringerne i byens rum og pladser

Tværgående samarbejde, kommunikation og inddragelse

- Der er stor vilje til tværgående samarbejde om byens rum og pladser hos såvel Aalborg Kommune som de frivillige organisationer og beboere i Aalborgs centrum.
- Der hersker uenighed om projektets formål og de beslutninger der træffes blandt de involverede aktører
- Træghed i samarbejde mellem forvaltninger spænder ben for kan at initiativer fra borgere ikke kan gribes og sættes i handling indenfor en rimelig tidsramme
- Det er ikke lykkedes at inkludere de udsatte borgere i den forventede grad
- Projektets mål og kommissorium er ikke tydelig for alle involverede parter
- Det er ikke tydeligt for de involverede hvordan og på hvilken baggrund beslutninger træffes
- Fra flere sider ses en frustration over manglende information

5. En ny model for samarbejde om byens rum i Aalborg?

Hvordan kan en ny model for samarbejde om byens rum i Aalborg så se ud. Et medlem af Udsatterådet peger på en tilgang hvor man arbejder konkret med problemer, når de opstår; *jeg synes man skal være meget konkret. Jeg ved ikke, hvordan byrummet skal være. Og hvem er de udsatte borgere? Når vi snakker hovedmotivationen bag at lave det her projekt og berøringsfladerne – når man oplever nogle specifikke problemer, så skal man prøve at løse dem meget konkret. Og det synes jeg man har haltet lidt med.* Det fordrer at nogen opdager problemer, når de opstår og at de samme aktører kan tage initiativ til handling. Fra NGO-side formuleres en ide om praktiske fællesskaber, som kan opstå der hvor aktører opdager et potentiale for fælles handling; *”nogen der har kendskab nok til at sige; ”her kan vi lave et eller andet. Kan vi skabe et eller andet lille fællesskab her?” Og så kan vi håbe på at det udvikler sig til det fællesskab. Men at de først og fremmest selv ser ideen i det”.* At aktører går sammen om at løse problemer, de får øje på, så konkret som muligt udgør afsættet for vores bud på en ”Aalborgmodel”. Vil man skabe byrum med ”plads til alle” er det en god ide at så mange som muligt af ”alle” involveres i at skabe de rum. Dette peger på en mere direkte involvering, hvor det ikke er ”kommunens” eller politiets opgave at få udsatte borgere til at makke ret men tværtimod et kollektivt ansvar at skabe og opretholde trivsel og tryghed i det offentlige rum.

Vores anbefaling er derfor, at udvikle en model for hvordan det tværgående arbejde kan tilrettelægges, så hurtig, fleksibel og inkluderende handling bliver mulig. En model, der repræsenterer det dynamiske handleberedskab med kort beslutningsproces, der efterspørges og samtidig delegerer initiativret og beslutningsret. Et sådant handleberedskab vil repræsentere en særlig Aalborg-udgave af samskabelse, der er designet til at inkludere aktører med forskellige forudsætninger. En strategi, der lægger små lommer af beslutningsret ud blandt aktørerne forener behovet for her og nu løsninger med ønsket om også at arbejde med inddragelse i et mere langsigtet perspektiv.

En konkret udmøntning af Aalborg-modellen kunne være at:

- Aalborg Kommune opretter en initiativpulje til fremme af inkluderende byrum. Denne pulje består af økonomiske midler, der er allokeret tværgående
- Formålet med initiativpuljen er at gøre det muligt for mindre grupper af aktører at realisere små konkrete tiltag i forhold til byens rum
- Initiativer, der søges til, skal opfylde enkle kriterier: 1) alle berørte aktører skal involveres i realiseringen af tiltaget, 2) tiltaget skal have en formuleret fælles intention, der repræsenterer alle aktører i projektet, 3) udsatte borgere skal være aktive i ideens udførelse, og 4) initiativet skal have et klart defineret og realistisk handlerum – initiativet skal kunne realiseres af de involverede aktører
- Én gang om året udgives en rapport over årets initiativer indenfor Aalborgmodellen. Den gøres tilgængelig for alle relevante aktører

6. Bilag - dataoversigt

Datagrundlaget for evalueringen består af skriftlige dokumenter vedr. Byens rum og pladser, hyppige observationer i/på byens rum og pladser med særligt fokus på Hellestedet i Kildeparken, Kennedy plads, byrummet ved Vor Fru Kirke og Frederikstorv, samt hellestedet ved biblioteket. Semistrukturerede interviews samt samtaler med relevante aktører. Ydermere indgår deltagelse i borgermøder, interne kommunale projektmøder og møder med forskellige aktører som en del af projektets datagrundlag.

6.1 Skriftlige dokumenter

- Handleplan for socialt udsatte i byens rum nu og i fremtiden (AAK)
- Kommissorium for Handleplan for socialt udsatte i byens rum og pladser (AAK)
- Særlig handleplan for området omkring John F. Kennedys Plads og Kildeparken, marts 2018 (AAK)
- Særlig handleplan for området omkring Vor Frue Kirke, marts 2018, (AAK)
- Byens rum og socialt udsatte – status ud fra et socialt perspektiv – Sagsnr. 2017-064129 (Center for sociale indsatser, AAK)
- Socialt udsatte i byens rum – I Aalborg skal der være plads til os alle (Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen, AKK) – denne folder omtales ofte som ”Én vej ind”
- Socialt udsatte i byens rum og pladser – Mål: I Aalborg Kommune skal der være en nedgang i adfærd, der skaber utryghed (Tryk Aalborg - AKK)
- Mål & Strategi 2018 – Familie- og beskæftigelsesforvaltningen (AKK)
- Væresteder/hellesteder (AKK)
- ABC Caféen – Gadeteamet (Informationsfolder, AAK)
- Organisationsdiagram – Center for Sociale Indsatser (AKK)
- Tilbud om støtte og kontakt til socialt udsatte i Aalborg kommune (Informationsfolder, AKK)
- Hvem gør hvad? – Et oversigtshæfte over tilbud til socialt udsatte i Aalborg Kommune (AKK)
- Forretningsorden for Udsatterådet i Aalborg Kommune (AKK)
- Organisationsdiagram: Center for Sociale Indsatser
- Statusnotat til styregruppen – 24. august 2018 – Center for Sociale indsatser – sagsnr. 2017 - 064129
- Invitation til indvielse af nyt Hellested i Kildeparken (AKK)
- Byrum og brugere i Aalborg midtby – PowerPoint-præsentation ved Arkitekt Rie Malling 2. oktober 2018
- Statistik over besøgende om dagen på Kirkens Korshærs varmestue i Aalborg 2018
- Statistik over besøgende i natten på Kirkens Korshærs varmestue i Aalborg 2018

-
- Beskrivelse af "Inkluderende byrum i Odense" (2016) – Jonas Jakobsen, Korshærs leder i Kirkens Korshær Aalborg – Brønderslev
 - Fagligt grundlag for værestedet – Blå Kors
 - Fagligt grundlag for hjemløse – Blå Kors
 - Statistik over tilflyttere fra Grønland til Aalborg i 2018
 - Skitse til involveringsplan for Kennedy Pladsen/Kildeparken (Kenneth Balfelt Team)
 - Analyse og anbefalinger vedr. arbejdet med Tryghed for alle i byens rum (Rapport fra Kenneth Balfelt Team)
 - Fotos fra åbningen af hellestedet – findes i mappen "Byens Rum"
 - Logbog fra Pernille Hansen om aktiviteter i Arkivparken/området omkring Vor Fru Kirke

6.2 Mødereferater

- Referat – Styregruppemøde – byens rum - 22. marts 2018 (Planlægningsteam, Familie – og beskæftigelsesforvaltningen – Sagsnr. 2017-064129 / 2017-064129-32)
- Referat – Styregruppemøde – byens rum – 16. maj 2018 (Planlægningsteam, Familie – og beskæftigelsesforvaltningen – Sagsnr. 2017-064129 / 2017-064129-34)
- Referat – Styregruppemøde – byens rum – 3. september 2018 (Planlægningsteam, Familie – og beskæftigelsesforvaltningen – Sagsnr. 2017-064129 / 2017-064129-69)
- Referat – Styregruppemøde – byens rum – 8. november 2018 (Planlægningsteam, Familie – og beskæftigelsesforvaltningen – Sagsnr. 2017-064129 / 2017-064129-81)
- Referat Erfa-møde vedr. byens rum og pladser – 24. januar 2019 (Center for Sociale Indsatser – Sagsnr. 2017-064129)

6.3 Interviews

- Jonas Jakobsen (Korshærs leder - Kirkens Korshær Aalborg – Brønderslev)
- Michael Andersen (Erhvervsdrivende - Meny)
- To repræsentanter for Udsatterådet
- Bodil Have (Beboer – Midtbyens Samråd)
- Ulla & Erik (Beboere)
- Jørgen Andersen (Beboer – Midtbyens Samråd)
- Maria Morre (Koordinator – Frederikstov)
- Maria Sjøblom (Områdeleder, Aalborg Bibliotekerne)
- John Ørtoft (Socialarbejder – Bo- og gadeteamet)
- Hans Christian Mariegaard (Børne- og Familiechef, AKK)

-
- Mette Christensen (Sygeplejerske – Bo- og gadeteamet)
 - Niels Kronborg (Vicepolitiinspektør, Patruljecenter Aalborg)
 - Nykredit (Erhvervsdrivende)
 - Pernille Hansen (Beboer)
 - Søren Jensen (Daglig leder, Parasollen)
 - Borger 1 (Etnisk grønlandsk, Kvinde ca. 70 år)
 - Borger 2 (Etnisk grønlandsk, Mand ca. 40 år)
 - Borger 3 (Etnisk grønlandsk, Mand ca. 65 år)
 - Borger 4 (Etnisk grønlandsk, Mand ca. 65 år)
 - Borger 5 (Etnisk grønlandsk, Mand ca. 45 år)
 - Borger 6 (Etnisk grønlandsk, Mand ca. 50 år)
 - Borger 7 (Etnisk grønlandsk, Mand ca. 55 år)
 - Borger 8 (Etnisk grønlandsk, Kvinde ca. 30 år)
 - Borger 9 (Etnisk grønlandsk, Kvinde ca. 35 år)
 - Borger 10 (Etnisk grønlandsk, Kvinde ca. 40 år)

6.4 Samtaler

- Jeanette Fischer-Nielsen (Leder, Bo- og gadeteam)
- Lise Malta (Konsulent, Center for Sociale Indsatser)
- Stig Stavskær Pedersen (Sekretariatsleder i Center for Sociale Indsatser)
- Per Hjelm Hansen (Socialfaglig konsulent & Souschef, Det grønlandske Hus)
- Ane Inuk Lundblad Bengtsen (Socialfaglig konsulent, Det grønlandske Hus)
- Laila Betina Jensen (Teamleder, Kofoeds Skole)
- 2 bypedeller i Kildeparken (Kofoeds Skole)